

BIBLIOTEKA
TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO

W O K A N D A
Luksemburga i Strasburga
(Przegląd wybranych orzeczeń)

nr 2/2009

Warszawa, luty 2009

Opracowanie:
Przemysław Mikłaszewicz

„Wokanda Luksemburga i Strasburga” jest cyklicznym przeglądem wybranych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości i Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Celem opracowania jest dostarczenie informacji o najważniejszych rozstrzygnięciach trybunałów europejskich z podaniem adresów internetowych pełnych tekstów orzeczeń. Uwzględniono w szczególności sprawy, które dotyczą kwestii istotnych z punktu widzenia działalności Trybunału Konstytucyjnego.

OBJAŚNIENIE SKRÓTOWCÓW

EKPC – Konwencja („europejska”) o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. (z późniejszymi protokołami uzupełniającymi)

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka (w Strasburgu)

ETS – Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (w Luksemburgu)

TWE – Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską podpisany w Rzymie 25 marca 1957 r.

WE – Wspólnota Europejska (albo Wspólnoty Europejskie)

Luksemburg

Postanowienie ETS
19 lutego 2009 r.
C-557/07

LSG-Gesellschaft zur Wahrnehmung von Leistungsschutzrechten

Język postępowania: niemiecki

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Landesgericht für Strafsachen Wien (Austria)

Słowa kluczowe:

Spółceństwo informacyjne – Prawo autorskie i prawa pokrewne – Przechowywanie i udostępnianie określonych danych o ruchu w sieci Internet – Ochrona poufności komunikacji elektronicznej – Pojęcie pośrednika w rozumieniu art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29/WE z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym

Główne tezy uzasadnienia:

1. Prawo wspólnotowe, a w szczególności art. 8 ust. 3 dyrektywy 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej w związku z art. 15 ust. 1 dyrektywy 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotyczącej przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej), nie sprzeciwia się ustanowieniu przez państwa członkowskie obowiązku przekazania osobom trzecim danych osobowych o ruchu (ruch za pośrednictwem publicznie dostępnej sieci łączności i publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej), w celu umożliwienia osobom trzecim wnoszenia do sądów powództw cywilnych o naruszenie praw autorskich. Prawo wspólnotowe wymaga natomiast, by przy transpozycji dyrektyw 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym), 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym, 2002/58 i 2004/48 państwa członkowskie opierały się na takiej wykładni dyrektyw, która pozwoli na zapewnienie odpowiedniej równowagi między poszczególnymi prawami podstawowymi. Ponadto władze i sądy państw członkowskich są zobowiązane nie tylko dokonywać wykładni prawa krajowego w sposób zgodny ze wspomnianymi dyrektywami, lecz nie opierać się na takiej wykładni dyrektyw, która pozostawałaby w konflikcie z prawami podstawowymi lub z innymi ogólnymi zasadami prawa wspólnotowego, takimi jak zasada proporcjonalności.
2. Dostawca usługi dostępu do sieci, który umożliwia użytkownikowi jedynie uzyskanie dostępu do Internetu, nie oferując mu innych usług takich jak usługi poczty elektronicznej, FTP lub udostępniania plików i nie sprawując żadnej prawnej lub faktycznej kontroli nad usługami, z których korzysta użytkownik, jest pośrednikiem

w rozumieniu art. 8 ust. 3 dyrektywy 2001/29.

Linki:

Tekst wyroku:

http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909780C19070557_1&doc=T&ouvert=T&seance=ORD

(jęz. polski)

http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79909780C19070557_1&doc=T&ouvert=T&seance=ORD

(jęz. niemiecki)

http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909780C19070557_1&doc=T&ouvert=T&seance=ORD

(jęz. francuski)

2

Wyrok ETS
17 lutego 2009 r.
C-552/07
Azelvandre

Język postępowania: francuski

Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Conseil d'État (Francja)

Rzecznik generalny: Eleanor Sharpston (język opinii: angielski)

Słowa kluczowe:

Dyrektywa 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie – Zamierzone uwolnienie organizmów genetycznie zmodyfikowanych – Miejsce uwolnienia – Poufność

Główne tezy uzasadnienia:

1. „Miejsce uwolnienia” w rozumieniu art. 25 ust. 4 tiret pierwsze dyrektywy 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie jest ustalane na podstawie każdej informacji dotyczącej uwolnienia przedstawionej przez zgłaszającego właściwym organom państwa członkowskiego, na terytorium którego ma nastąpić owo uwolnienie, w ramach procedur przewidzianych w art. 6–8, 13, 17, 20 lub 23 dyrektywy.
2. Zastrzeżenie dotyczące ochrony porządku publicznego lub innych interesów chronionych przez prawo nie może zostać podniesione przeciwko udostępnieniu informacji wymienionych w art. 25 ust. 4 dyrektywy 2001/18.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909782C19070552&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909782C19070552&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

3

Wyrok ETS
12 lutego 2009 r.
C-67/08
K-1

Język postępowania: niemiecki
Postępowanie: pytanie prejudycjalne (wykładnia) – Bundesfinanzhof (Niemcy)

Słowa kluczowe:

Swobodny przepływ kapitału – Artykuły 56 i 58 TWE – Prawo spadkowe – Uregulowanie krajowe nie pozwalające na zaliczenie na poczet podatku od spadku należnego w państwie członkowskim, w którym zamieszkiwał właściciel dóbr w chwili śmierci, podatku od spadku zapłaconego przez spadkobiercę w innym państwie członkowskim, gdy przedmiotem spadku są wierzytelności kapitałowe – Podwójne opodatkowanie

Główne tezy uzasadnienia:

Artykuły 56 i 58 TWE (swoboda przepływu kapitału) nie sprzeciwiają się uregulowaniu krajowemu, które w zakresie obliczania podatku od spadku należnego od spadkobiercy zamieszkałego w państwie członkowskim nie przewiduje z tytułu wierzytelności kapitałowych w instytucjach finansowych znajdujących się w innym państwie członkowskim (gdy spadkodawca zamieszkiwał w chwili śmierci w pierwszym państwie członkowskim) zaliczenia podatku od spadku pobranego w innym państwie członkowskim na poczet podatku od spadku należnego w pierwszym państwie członkowskim.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909787C19080067&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=de&num=79909787C19080067&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. niemiecki)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909787C19080067&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

4

Wyrok ETS
12 lutego 2009 r.
C-475/07
Komisja przeciwko Polsce

Język postępowania: polski
Postępowanie: skarga o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego (art. 226 TWE)

Słowa kluczowe:

Podatek od energii elektrycznej – Dyrektywa 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej – Artykuł 21 ust. 5 akapit pierwszy – Moment, w którym podatek staje się wymagalny

Główne tezy uzasadnienia:

1. Artykuł 21 ust. 5 akapit pierwszy zdanie pierwsze dyrektywy 2003/96 przewiduje wprost, że dla celów stosowania art. 5 i 6 dyrektywy 92/12 podatek od energii elektrycznej staje się wymagalny w momencie dostawy przez dystrybutora lub redystrybutora. Brzmienie art. 6 ust. 5 polskiej ustawy o podatku akcyzowym nie definiuje w sposób wystarczająco precyzyjny, jasny i przejrzysty momentu, w którym podatek od energii elektrycznej staje się wymagalny w Polsce. Wymieniony przepis krajowy ogranicza się do stwierdzenia, że obowiązek podatkowy powstaje z dniem wydania energii elektrycznej. Zarówno z akt sprawy, jak i z wyjaśnień udzielonych na rozprawie przez Polskę wynika, że stosowanie tego przepisu polega na tym, iż zobowiązanie podatkowe powstaje w chwili wprowadzenia energii elektrycznej do sieci przez producenta, a nie w chwili jej dostawy przez dystrybutora lub redystrybutora. W konsekwencji na dzień 1 stycznia 2006 r. Polska nie dostosowała swojego systemu opodatkowania energii elektrycznej do wymogów art. 21 ust. 5 dyrektywy 2003/96 w zakresie określenia momentu, w którym podatek od energii elektrycznej staje się wymagalny.
2. Dla wykazania, iż transpozycja dyrektywy jest niewystarczająca lub nieodpowiednia, nie jest konieczne ustalenie rzeczywistych skutków krajowych przepisów transponujących. Treść tych przepisów sama w sobie decyduje bowiem o niewystarczającym lub wadliwym charakterze transpozycji.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=pl&num=79909787C19070475&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. polski)

<http://curia.europa.eu/jurisp/cgi-bin/gettext.pl?lang=fr&num=79909787C19070475&doc=T&ouvert=T&seance=ARRET>

(jęz. francuski)

Strasburg

1

Wyrok ETPC
24 lutego 2009 r.
sygn. 46967/07
C.G.I.L. i Cofferati przeciwko Włochom

Sentencja (5 głosami przeciwko 2):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 8.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Sporne wypowiedzi Umberta Bossi z 2002 r., ówczesnego ministra rządu i deputowanego do włoskiego parlamentu, padły w wywiadzie prasowym, a więc poza izbą Parlamentu, i nie były związane z pełnieniem przez niego funkcji parlamentarnych *stricto sensu*. Brak oczywistego związku (*l'absence d'un lien évident*) wypowiedzi z działalnością parlamentarną rodzi konieczność wąskiego ujęcia proporcjonalności przy ocenie dopuszczalności zamknięcia drogi sądowej osobom, których prawa zostały wypowiedzią naruszone. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji gdy ograniczenie prawa do sądu wynika z decyzji organu politycznego (w niniejszej sprawie: Parlamentu). W przeciwnym wypadku prawo do sądu podlegałoby ograniczeniu w sposób niezgodny z art. 6 ust. 1 EKPC zawsze wówczas, gdy sporna wypowiedź pochodziłaby od członka Parlamentu. W niniejszej sprawie włoska Izba Deputowanych przyznała U. Bossi'emu immunitet, który paraliżował powództwo cywilne skarżących wniesione do sądu w celu ochrony ich czci (reputacji). Nie zachowano właściwej równowagi między wymogami interesu publicznego a ochroną praw jednostek. Doszło do naruszenia 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewhbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72270&sessionId=24184199&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

2

Wyrok ETPC (wielka izba)
19 lutego 2009 r.
sygn. 2334/03
Kozacıoğlu przeciwko Turcji

Sentencja:

Naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) – 16 głosami przeciwko 1
Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) – jednogłośnie

Wyrok stanowi wystarczające zadośćuczynienie – jednogłośnie

Zasądzone odszkodowanie za szkodę majątkową (art. 41 EKPC): 75.000 EUR –
16 głosami przeciwko 1

Główne tezy uzasadnienia:

Jeśli ingerencja w prawo gwarantowane w art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności) była dokonana na podstawie przepisów prawa (ustawy) i nie była arbitralna, brak pełnej kompensacji nie prowadzi sam z siebie do uznania wywłaszczenia za niezgodne z EKPC, w szczególności gdy wywłaszczenie zostało dokonane w związku z ochroną dziedzictwa kulturowego kraju. Prawo tureckie nie daje możliwości uwzględnienia, przy ustalaniu odszkodowania za wywłaszczenie nieruchomości umieszczonych na liście zasobów kulturowych) wartości nieruchomości w związku z jej wyjątkowością oraz właściwościami architektonicznymi i historycznymi. Prawodawca turecki rozmyślnie wyłączył możliwość uwzględniania opisanych cech nieruchomości. Taki system ustalania wysokości odszkodowania jest niesprawiedliwy, gdyż przyznaje Państwu wyraźną przewagę. System karze właścicieli nieruchomości umieszczonych na liście zasobów kulturowych, którzy ponoszą koszty utrzymania tych nieruchomości, a następnie są pozbawieni korzyści wynikających ze szczególnych cech nieruchomości. Z wymogu proporcjonalności wynika konieczność uwzględnienia, w rozsądnym stopniu, szczególnych cech nieruchomości przy ustalaniu wysokości odszkodowania za wywłaszczenie. Doszło do naruszenia art. 1 Protokołu nr 1 do EKPC (ochrona własności).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24691&sessionId=24231248&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72237&sessionId=24231248&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

3

Wyrok ETPC (wielka izba)

19 lutego 2009 r.

sygn. 3455/05

A. i inni przeciwko Wielkiej Brytanii

Sentencja (jednogłośnie):

- Brak naruszenia art. 3 EKPC (zakaz tortur) samodzielnie lub w związku z art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego)
- Naruszenie art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) w wypadku wszystkich skarżących poza jednym
- Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 5 ust. 1 (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) w związku z art. 14 EKPC (zakaz dyskryminacji)
- Zbędność badania zarzutu naruszenia art. 5 ust. 4 EKPC (prawo do sądowej kontroli legalności pozbawienia wolności) w zakresie zarzutu, że Izba Lordów nie mogła wydać wiążącego nakazu uwolnienia skarżących
- Naruszenie art. 5 ust. 4 EKPC (prawo do sądowej kontroli legalności pozbawienia wolności) w wypadku czterech skarżących; brak naruszenia wymienionego przepisu w wypadku pięciu skarżących
- Zbędność badania zarzutu naruszenia art. 5 ust. 1 (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) w związku z art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego)

- Naruszenie art. 5 ust. 5 EKPC (prawo do odszkodowania za niezgodne z prawem zatrzymanie lub aresztowanie)
- Zbędność badania zarzutu naruszenia art. 6 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego)
- Zasądzone zadośćuczynienie: od 1.700 do 3.900 EUR dla poszczególnych skarżących

Główne tezy uzasadnienia:

1. Konwencja bezwzględnie zakazuje tortur oraz niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania nawet w najbardziej wyjątkowych okolicznościach, takich jak walka z terroryzmem, oraz niezależnie od zachowania osoby, której opisane traktowanie lub karanie miałyby dotyczyć.
2. Orzeczenie kary dożywotniego pozbawienia wolności, bez jakiegokolwiek perspektywy uwolnienia, może być niezgodne z art. 3 EKPC (zakaz tortur), chyba że prawo krajowe przewiduje możliwość złagodzenia, darowania kary, zakończenia odbywania kary lub warunkowego zwolnienia skazanego.
3. ETPC nie podziela argumentu, że art. 5 ust. 1 EKPC (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego) pozwala na ustalenie równowagi między prawem jednostki do wolności osobistej a interesem państwa w ochronie ludności przed zagrożeniem terrorystycznym. Artykuł 5 ust. 1 litery od a do f statuuje zamkniętą listę wyjątków od gwarancji wolności jednostki. Wyjątki te powinny być interpretowane zawężająco.
4. Władze krajowe dysponują szerokim marginesem oceny czy istnieje niebezpieczeństwo publiczne zagrażające życiu narodu w rozumieniu art. 15 EKPC (wyłączenie stosowania zobowiązań wynikających z EKPC w sytuacji niebezpieczeństwa publicznego). Choć Wielka Brytania jako jedyne państwo-strona EKPC skorzystała z mechanizmu art. 15 EKPC w reakcji na zagrożenie ze strony sieci terrorystycznej Al-Kaida, ETPC uznaje prawo każdego rządu do oceny zagrożenia ludności danego kraju. Tym niemniej, do Trybunału należy ostateczna ocena czy środki zastosowane przez dane państwo były bezwzględnie konieczne (*strictly required*). W niniejszej sprawie brytyjskie regulacje prawne umożliwiły zatrzymywanie na czas nieokreślony cudzoziemców uznanych przez właściwego ministra za podejrzanych prowadzenia działalności terrorystycznej. W ocenie ETPC stanowiło to nieuzasadnioną dyskryminację cudzoziemców względem obywateli brytyjskich. Doszło do naruszenia art. 5 ust. 1 EKPC.
5. Nie zawsze konieczne jest, aby procedura sądowej kontroli legalności pozbawienia wolności (art. 5 ust. 4 EKPC) była objęta takimi samymi gwarancjami, jakich wymaga art. 6 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego). Tym niemniej, postępowaniu na gruncie art. 5 ust. 4 EKPC muszą towarzyszyć gwarancje odpowiednie do charakteru pozbawienia wolności. W okolicznościach niniejszej sprawy i z uwagi na poważny wpływ długości pozbawienia wolności skarżących na ich prawa podstawowe, postępowanie, o którym mowa w art. 5 ust. 4 EKPC, musi być objęte zasadniczo tymi samymi gwarancjami rzetelnego procesu sądowego, które obowiązują na gruncie art. 6 EKPC.
6. W sytuacji, gdy zarzuty zawarte w jawnym materiale dowodowym są dostatecznie szczegółowe (konkretne), zaś większość istotnych dowodów w sprawie pozostaje niejawną, skarżący powinien mieć możliwość przekazania swojemu obrońcy lub swojemu specjalnemu obrońcy informacji umożliwiających obalenie zarzutów, bez konieczności ujawniania skarżącemu szczegółów lub źródeł dowodów stanowiących podstawę zarzutów.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24704&sessionId=24287367&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72250&sessionId=24287367&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

4

Wyrok ETPC
17 lutego 2009 r.
sygn. 6134/03

Gospodarczyk przeciwko Polsce

Sentencja (jednogłośnie):

Brak naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego)

Główne tezy uzasadnienia:

Skarżący sam ponosi odpowiedzialność za to, że musiał ponieść koszty sądowe w spornej wysokości wnosząc powództwo cywilne o odszkodowanie. Kwota, której zapłaty się domagał, była bowiem znacznie wyższa od wartości spornej nieruchomości. Ponadto nawet przyjmując, że dochód skarżącego był niski, posiadał on aktywa. W konsekwencji, zgodnie z zasadą subsydiarności ETPC nie dostrzega arbitralności lub dyskryminacji w stanowisku sądów krajowych odmawiającym zwolnienia skarżącego z kosztów sądowych. Nie doszło do naruszenia art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24676&sessionId=24287367&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

5

Wyrok ETPC (wielka izba)
10 lutego 2009 r.
sygn. 14939/03

Sergey Zolotukhin przeciwko Rosji

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 4 Protokołu nr 7 do EKPC (zakaz ponownego sądenia lub karania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 1.500 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Artykuł 4 Protokołu nr 7 do EKPC zakazuje ponownego ścigania i sądenia za to samo „przestępstwo” rozumiane w ten sposób, że dotyczy ono tych samych lub zasadniczo tych samych (*substantially the same; qui sont en substance les mêmes*) faktów (czynów).

Interpretacja wskazanego przepisu odwołująca się do prawnej kwalifikacji czynu stanowiłaby zbyt daleko idące ograniczenie praw jednostki i podważałaby gwarancję wynikającą z art. 4 Protokołu nr 7 do EKPC. Rzeczona gwarancja działa od początku nowego ścigania, w sytuacji gdy poprzednie orzeczenie uniewinniające lub skazujące nabrało mocy powagi rzeczy osądzonej. Artykuł 4 Protokołu nr 7 do EKPC formułuje zakaz ponownego sądenia lub ścigania, a nie wyłącznie zakaz orzekania ponownie wyroku skazującego lub uniewinniającego.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24651&sessionId=24287367&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72197&sessionId=24287367&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)

6

Wyrok ETPC
10 lutego 2009 r.
sygn. 25198/02

lordachi i inni przeciwko Mołdawii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego)
Brak naruszenia art. 13 EKPC (prawo do skutecznego środka odwoławczego) w związku z art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego)

Główne tezy uzasadnienia:

1. W ocenie ETPC charakter przestępstw, w wypadku których dopuszczalne jest zastosowanie podsłuchu telefonicznego, nie jest wystarczająco jasno określony w przepisach prawa mołdawskiego. Ponad połowa typów przestępstw wymienionych w kodeksie karnym daje podstawy do zastosowania podsłuchu. Ponadto przepisy nie określają z dostateczną precyzją kategorii osób, których może dotyczyć podsłuch. Prawo stanowi bowiem, że podsłuch może być zastosowany wobec podejrzanego, oskarżonego lub jakiegokolwiek innej osoby biorącej udział w przestępstwie (*involved in a criminal offence*). Nie wyjaśniono konkretnie kogo obejmuje ta ostatnia kategoria. Ponadto przepisy krajowe nie ustanawiają wyraźnego ograniczenia czasowego stosowania podsłuchu. Choć kodeks karny prowadzi maksymalny termin sześciu miesięcy, brak przepisów uniemożliwiających uzyskanie zgody na ponowny podsłuch po upływie tego czasu.
2. Rola sądu w procedurze stosowania podsłuchów jest ograniczona. Sąd wydaje zgodę na podsłuch, jest uprawniony do przechowywania oryginałów zapisów dźwiękowych wraz z ich stenogramem w zapieczętowanej kopercie i do podejmowania decyzji w kwestii zniszczenia nagrań. Jednakże brak przepisów o zapoznawaniu sędziego z wynikami niejawniej inwigilacji i o sądowej kontroli przestrzegania prawa przy stosowaniu inwigilacji.
3. Podsłuch telefoniczny jest bardzo poważną ingerencją w prawa jednostki. Podsłuch mogą uzasadniać wyłącznie bardzo poważne względy oparte na rozsądnym podejrzeniu, że dana

osoba bierze udział w poważnej działalności przestępczej.

4. Prawo mołdawskie nie gwarantuje właściwej ochrony przed nadużyciem władzy przez państwo w kwestii stosowania podsłuchów telefonicznych. Ingerencja w prawo skarżących do poszanowania życia prywatnego nie była zatem oparta na prawie (ustawie). W konsekwencji zbędne jest badanie czy ingerencja spełniała wymogi art. 8 ust. 2 EKPC. Doszło do naruszenia art. 8 EKPC (prawo do poszanowania życia prywatnego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24658&sessionId=24287367&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

7

Wyrok ETPC
5 lutego 2009 r.
sygn. 22330/05
Ojulić przeciwko Chorwacji

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego) w związku z: brakiem bezstronności trzech członków Krajowej Rady Sądownictwa; nieuzasadnionym wyłączeniem jawności postępowania dyscyplinarnego przed Krajową Radą Sądownictwa; naruszeniem zasady równości broni; przewlekłością postępowania
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 5.000 EUR

Główne tezy uzasadnienia:

Krajowa Rada Sądownictwa, przed którą toczyło się postępowanie dyscyplinarne przeciwko skarżącemu, byłemu sędziemu i Prezesowi chorwackiego Sądu Najwyższego, wyłączyła jawność postępowania ze względu na konieczność ochrony reputacji obwinionego oraz powagi wymiaru sprawiedliwości. Obwiniony wnioskował o jawność postępowania. Trybunał stwierdza, że sprawa budziła zainteresowanie opinii publicznej i dotyczyła wpływowej osoby publicznej. W takich okolicznościach w interesie skarżącego i opinii publicznej była publiczna kontrola postępowania dyscyplinarnego. Wyłączenie jawności było niezgodne z art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=24649&sessionId=24287367&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. angielski)

Wyrok ETPC
3 lutego 2009 r.
sygn. 45219/06
Kauczor przeciwko Polsce

Sentencja (jednomyślnie):

Naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC (czas stosowania tymczasowego aresztowania)
Naruszenie art. 6 ust. 1 EKPC (prawo do rzetelnego procesu sądowego – przewlekłość postępowania)
Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): 10.000 EUR

Łączny czas tymczasowego aresztowania będący przedmiotem oceny:

7 lat, 10 miesięcy i 3 dni

Główne tezy uzasadnienia:

1. Uzasadnione podejrzenie, że skarżący popełnił poważne przestępstwo, konieczność uzyskania obszernych dowodów i zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego, w szczególności w zakresie składania zeznań przez świadków, mogły początkowo uzasadniać stosowanie tymczasowego aresztowania. Tym niemniej, z biegiem czasu wymienione podstawy stosowania tymczasowego aresztowania stawały się w coraz mniejszym stopniu zasadne.
2. Choć zagrożenie wysoką karą jest okolicznością braną pod uwagę przy ocenie ryzyka ucieczki lub ukrywania się oskarżonego oraz popełnienia przez niego nowego przestępstwa, ciężar zarzutów nie może sam z siebie uzasadniać długiego czasu tymczasowego aresztowania.
3. W niniejszej sprawie sądy orzekające o stosowaniu tymczasowego aresztowania nie wykazały w dostatecznym stopniu, że istniało ryzyko manipulowania przez skarżącego dowodami. W zakresie, w jakim sądy wysnuwały negatywne dla skarżącego wnioski z faktu, że nie przyznał się on do winy, doszło do rażącego pogwałcenia domniemania niewinności. W żadnych okolicznościach brak przyznania się do winy nie mógł uzasadniać pozbawienia wolności skarżącego. Doszło do naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC.
4. W ostatnim czasie ETPC wydał pokaźną liczbę wyroków w sprawach przeciwko Polsce, uznając naruszenie art. 5 ust. 3 EKPC w związku ze zbyt długim czasem stosowania tymczasowego aresztowania. W 2007 r. stwierdzono naruszenie wymienionego przepisu w 32, zaś w 2008 – w 33 sprawach. Obecnie przed ETPC jest zawisłych 145 skarg przeciwko Polsce, w których podniesiono zarzut naruszenia art. 5 ust. 3 EKPC. Przez wiele lat, co najmniej od 2007 r., liczne sprawy dowodzą, że nadmierna długość tymczasowego aresztowania stosowanego w Polsce stanowi problem strukturalny polegający na praktyce niezgodnej z EKPC (*a structural problem consisting of "a practice that is incompatible with the Convention"* – por. w szczególności sprawę [Broniowski przeciwko Polsce](#)). W sytuacji, gdy ETPC stwierdza naruszenie Konwencji, państwo ma obowiązek (art. 46 EKPC) nie tylko zapłacić zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC), ale także wprowadzić w prawie krajowym, pod kontrolą Komitetu Ministrów Rady Europy, generalne lub – jeśli to konieczne – indywidualne środki w celu zakończenia stanu naruszenia Konwencji

i naprawienia skutków tego naruszenia. Polska podjęła pewne kroki w celu usunięcia problemów strukturalnych związanych z przewlekłością tymczasowego aresztowania (nowelizacja art. 263 § 4 k.p.k. ustawą z 12 stycznia 2007 r., po wyroku TK w sprawie SK 58/03; nowelizacja k.p.k. ustawą z 9 maja 2007 r.; podjęcie przez polskie sądy i prokuraturę działań organizacyjnych w celu przyspieszenia postępowań; przyjęcie „Programu działań rządu w sprawie wykonywania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka” zobowiązującego Ministra Sprawiedliwości do regularnego informowania sędziów i prokuratorów o wynikających z EKPC standardach dotyczących długości tymczasowego aresztowania). W ocenie ETPC wymienione kroki mogą przyczynić się do ograniczenia nadmiernego stosowania tymczasowego aresztowania jako środka zabezpieczającego. Tym niemniej, z uwagi na skalę dostrzeżonego problemu systemowego konieczne jest podjęcie dalszych spójnych, długofalowych działań w celu zapewnienia poszanowania art. 5 ust. 3 EKPC.

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=76297&sessionId=19067978&skin=hudoc-en&attachment=true>
(jęz. angielski)

9

Wyrok ETPC
3 lutego 2009 r.
sygn. 31276/05

Women On Waves i inni przeciwko Portugalii

Sentencja (jednogłośnie):

Naruszenie art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi)

Zbędność osobnego badania zarzutu naruszenia art. 5 (prawo do wolności i bezpieczeństwa osobistego), art. 6 (prawo do rzetelnego procesu sądowego) i art. 11 (wolność zgromadzeń i stowarzyszania się) EKPC oraz art. 2 Protokołu nr 4 (prawo do swobodnego poruszania się) do EKPC

Zasądzone zadośćuczynienie (art. 41 EKPC): po 2.000 EUR dla skarżącej fundacji i każdego ze skarżących stowarzyszeń

Główne tezy uzasadnienia:

Holenderska fundacja *Women On Waves* została zaproszona przez skarżące stowarzyszenia do Portugalii w celu przeprowadzenia kampanii na rzecz dekryminalizacji aborcji. Zaplanowano spotkania dotyczące zapobiegania chorobom przenoszonym drogą płciową, planowania rodziny i dekryminalizacji aborcji. Fundacja wyczarterowała statek, który popłynął w stronę Portugalii. Władze portugalskie wydały zakaz wpływania na wody terytorialne Portugalii; statek został zablokowany przez portugalski okręt wojenny. Trybunał stwierdza, że na skutek zatrzymania statku skarżący nie mieli możliwości przekazać swoich idei i informacji w sposób, który w ich ocenie był najbardziej właściwy. W niektórych sytuacjach sposób przekazywania informacji i idei ma znaczenie, zaś ograniczenia w tym względzie mogą w godzić w treść idei i informacji. Dotyczy to w szczególności wypadków, gdy zainteresowane osoby zamierzają w sposób symboliczny kontestować uregulowania prawne, które ich zdaniem są niesprawiedliwe lub godzą w prawa i wolności podstawowe.

Rząd portugalski argumentował, że wpłynięcie statku na wody terytorialne mogłoby prowadzić do naruszenia krajowych uregulowań dotyczących aborcji. Trybunał nie dostrzega jednak dostatecznie poważnych wskazań co do zamiaru skarżących świadomego naruszenia prawa portugalskiego. Państwo mogło zastosować środki mniej restrykcyjne, niż zakaz wpływania na krajowe wody terytorialne i wysyłanie okrętu wojennego w celu zatrzymania statku cywilnego. Tak radykalne środki działają odstraszająco nie tylko na skarżące, lecz także wobec osób pragnących przekazywać informacje i idee niezgodne z ustalonym porządkiem. Ingerencja nie była konieczna w społeczeństwie demokratycznym. Doszło do naruszenia art. 10 EKPC (wolność wypowiedzi).

Linki:

Tekst wyroku:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/viewbkm.asp?action=open&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649&key=72161&sessionId=24287367&skin=hudoc-en&attachment=true>

(jęz. francuski)